

บรรณาธิการแถลง

วารสารศิลปศาสตร์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 เป็นเรื่องวรรณกรรม การแปล การศึกษา และประวัติศาสตร์ หลายเรื่องมีแนวทางการศึกษาตามกระแสความนิยมในปัจจุบัน เช่น วาทกรรม (Discourse) แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Post Modern) มุมมองใหม่ในการพิจารณาประวัติศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีอันทันสมัยมาช่วยในการเรียนการสอนและการนำเสนอความรู้ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี บทความเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของสื่อ การศึกษา และประวัติศาสตร์ อันเป็นประเด็นที่กำลังได้รับความสนใจอย่างมาก

เทคโนโลยีอันทันสมัยที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วมากในปัจจุบันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก จนทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้ที่ให้ความสำคัญกับการปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องหนึ่ง ๆ โดยเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกันลึกซึ้งอย่างรอบด้าน กับผู้ที่สนใจวิธีการนำเสนอที่ทันสมัยมากกว่าเนื้อหาที่ละเอียดลึกซึ้ง จึงไม่ทราบรายละเอียดเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน ยังมีผู้สนใจศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งรอบด้านไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้เทคโนโลยีอันทันสมัย ดังปรากฏในหลายบทความ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกสังคม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงวางรากฐานการศึกษาทันสมัยที่ยุคทันสมัยของพระองค์เพื่อให้คนไทยมีการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะทำให้พึ่งพาตนเองได้และช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองได้ อย่งไรก็ตาม การจัดการศึกษาของไทยเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายของผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดกฎระเบียบและเนื้อหาการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต ดังที่ *บุญยแสนอ ดรวิเศษ* ได้เกริ่นถึงความล้มเหลวของระบบการศึกษาไทยและวิเคราะห์ผลงานของครูและกวีที่ใช้นามปากกา “ธมกร” และ “จันทร วรลักษณ” ในบทความเรื่อง “วาทกรรมการศึกษาในงานประพันธ์ของศิวกานท์ ปทุมสูติ” ทั้งที่พิมพ์เป็นหนังสือและนำเสนอในเฟซบุ๊ก พบวาทกรรมการศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ 1. การศึกษาเป็นหนึ่งเดียวกับชีวิต 2. สำนักขบถต่อระบบการศึกษา 3. การศึกษากับการเดินทางสู่อิสระ และ 4. ทางเลือกการศึกษาเพื่อชีวิตที่มีศานตสุข นอกจากนั้น กฎ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ที่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตาม ทำให้ *นวรรตน์ กังเม่ง* และ *ฉัตรวรรณ์ อองคสิงห์* เสนอความเห็นในเรื่อง “อัตลักษณ์ของบัณฑิตในโลกหลังสมัยใหม่นิยม” ว่า สถาบันการศึกษาควรกำหนดอัตลักษณ์ของบัณฑิต โดยจัดการศึกษาที่ใช้องค์ความรู้ใหม่ หรือใช้นวัตกรรมการศึกษาอันทันสมัย เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมที่ต้องการพลเมืองที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีจิตสาธารณะ

ผลงานของ *บุญยโส* *ตรีวิเศษ* มีความเชื่อมโยงกับ “นิตยสารพระเครื่อง “คนเล่นพระ”: วาบทกรรม พหุรูปแบบ” ของ *ก่าพล แสงวงบุญสถิต* ในแง่วิธีการ เพราะต่างก็นำแนวคิดของนอร์แมน แฟร์คลัฟ (Norman Fairclough) มาวิเคราะห์การใช้วาบทกรรม กล่าวคือ “นิตยสารพระเครื่อง” มีการสื่อความหมายหลากหลายมิติ เช่น การให้ข้อมูล การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งยังเป็นบริบททางสังคมที่สำคัญของวงการเล่นพระเครื่องอีกด้วย ขณะเดียวกัน ผลงานของ *เกตุสุณี มั่นชวาวา* และ *ธัญญา สังข์พันธานนท์* เรื่อง “เมตาฟิสิกซ์ในรวมเรื่องสั้นชุด เรื่องบางเรื่องเหมาะที่จะเป็นเรื่องจริงมากกว่า ของจำลอง ผึ้งชลจิตร” เป็นอีกบทความหนึ่งที่เป็นการศึกษาผลงานวรรณกรรม แต่พิจารณาในประเด็นของกลวิธีการแต่งบทประพันธ์ในแนวหลังสมัยใหม่นิยม (postmodernism) คือ ลักษณะของเมตาฟิสิกซ์ ที่แสดงให้เห็นผู้อ่านทราบว่าตนกำลังอ่านเรื่องแต่ง และนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นลักษณะโดดเด่นของ เรื่องบางเรื่องเหมาะที่จะเป็นเรื่องจริงมากกว่า จนทำให้ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลซีไรต์เมื่อ พ.ศ. 2551

นารินทร์ บุญช่วย สนใจศึกษาผลงานที่ได้รับรางวัลซีไรต์ แต่เป็นการวิเคราะห์กลยุทธ์การแปลของนักแปลชาวต่างประเทศ 2 คน ที่แปลเรื่องสั้นของไทย โดยเขียนเป็นบทความภาษาอังกฤษเรื่อง “An Analysis of Translation Strategies of Two Foreign Translators in a S.E.A. Write Award Thai Short Story” บทความภาษาอังกฤษอีกบทความหนึ่งเป็นการศึกษาเทคนิคการปรับบทแปลซับไตเติ้ลภาพยนตร์อเมริกัน จากภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทย คือ “A Study of Translation Techniques Used in The Thai Subtitles of The American Movie ‘Deadpool’” ของ *จิราณัฐ สอนธิสว่าง นครเทพ ทิพย์ศุภราชภูร์* และ *ริเบก้า เว็บบ*

นอกจากวาบทกรรม วรรณกรรม และการแปลแล้ว มีบทความวิจัยที่เก็บข้อมูลจากผู้เรียน 2 บทความ ได้แก่ “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี” ของ *อาทิตยา โภคสุทธิ* และ *อุลธิช ดิษฐประณีต* ให้ความสำคัญแก่ประเด็นสำคัญสำหรับนักนิติศาสตร์ ขณะเดียวกัน “การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอาหรับโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือในการอ่านและการเขียน: CIRC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ของ *บุศราภรณ์ งามมานะ* และ *ศรีสมร พุ่มสะอาด* สะท้อนให้เห็นความสำคัญของเทคนิคการเรียนรู้แบบเป็นทีมที่ช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนภาษาของนักเรียน

ประเด็นสุดท้ายในเล่ม คือ ประวัติศาสตร์ มีบทความวิจัย 2 เรื่อง ได้แก่ “กลวิธีและเทคนิคการสื่อความหมายในพิพิธภัณฑสถานเสมือนจริง: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร” ของ *สหัช จิตมงคลทอง* พิพิธภัณฑสถานเสมือนจริงเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่สนใจกิจกรรมของพิพิธภัณฑสถาน เห็นได้จากเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑสถานในต่างประเทศ ในประเทศไทยมีโครงการนำร่องจัดทำพิพิธภัณฑสถานเสมือนจริง 43 แห่ง โดยมีกลวิธีและเทคนิคในการสื่อความหมาย ทั้งด้านภาษา การนำเสนอ และการใช้เทคโนโลยี เช่น ให้ข้อมูลสั้น ๆ เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทำแผนผัง จำลองภาพเสมือนจริงให้ชมทางคอมพิวเตอร์ พร้อมกับแทรกข้อมูลเป็นวิดีโอและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับ “การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ

การออกสลากกินแบ่งรัฐบาลกับเศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2476 - 2482” ของ *สุวรรณยา มงคลวรเดช* และ *ศิริพร ดาบเพชร* กล่าวถึง ความเป็นมาที่ทำให้สลากกินแบ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทยตั้งที่ปรากฏในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นวิธีการที่รัฐใช้แสวงหารายได้ เพื่อใช้ในการปฏิรูปและป้องกันประเทศ

บทความแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ แม้จะเป็นหนังสือที่เผยแพร่มานานแล้ว คือ “ประวัติศาสตร์ มหาสมุทรอินเดีย: ว่าด้วยวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์บริเวณ” ของ รศ. ดร. ธิดา สาระยา ที่ *พริยา มหาภักดีคุณ* สรุปประเด็นสำคัญไว้อย่างน่าสนใจว่า เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ทางทะเล มีมหาสมุทรอินเดียเป็นศูนย์กลาง ของการศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ชายฝั่งทวีปแอฟริกาและเกาะใกล้เคียงไปจนถึงน่านน้ำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทะเลจีนใต้ เป็นระยะเวลายาวนานกว่า 14 ศตวรรษ จึงมีความโดดเด่นทั้งเรื่องระเบียบวิธีการศึกษา แบบ “ประวัติศาสตร์บริเวณ” และผลการศึกษาที่เห็นความเคลื่อนไหวของกลุ่มคนหลายกลุ่มที่ได้พัฒนาระบบ การค้าในมหาสมุทรอินเดียมาก่อนที่ชาวดะวันตกจะเข้ามามีความสำคัญในระบบการค้าโลก

กัญฐิกา ศรีอุดม
บรรณาธิการ